

GEOGRAFICKÉ ASPEKTY KVALITY ŽIVOTA

ÚVODNÁ PREDNÁŠKA

Kvalita života – úvod

- popularita témy narastá (laická i odborná verejnosť)
- rozpor: ekonomické ukazovatele, materiálny blahobyť vs. pocit šťastia, spokojnosť so životom
- potreba komplexného, hlbšieho záujmu o ľudský život

Kvalita života – úvod

- „Konceptia kvality života je reakciou človeka na problémy, s ktorými sa človek modernej doby musí potýkať“ (Andráško 2007)
- cieľom je „nielen tieto problémy identifikovať, ale (najmä) poukázať na možnosti ich riešenia a naznačenie smeru, ktorým sa musí uberať ďalší vývoj ľudskej spoločnosti v zmysle zabezpečenia kvalitného života pre všetkých“ (Andráško 2007)

Kvalita života – úvod

- **KŽ – základné charakteristiky:**
- **(rastúca) popularita**
- **spoločenská relevancia**
- **pluralita (názory, prístupy, teória, metodológia...)**
- **subjektivita (individualita)**
- **multidisplinarita (interdisciplinarita)**
- **dualita a multidimenzionalita (parciálny konsenzus)**
- **časová a priestorová variabilita (geografia!?)**

„Čo je kvalita života“

- **neexistuje jednotný názor ani definícia**
- **Liu (1976) – teoreticky môže existovať toľko definícií, koľko je na svete ľudí**
- **zložený pojem - „kvalita“ a „život“**
- **„Miera, s akou súbor charakteristík života jednotlivca spĺňa jeho individuálne nároky, požiadavky“ (Andráško 2008)**
- **metakoncepty – trvalá udržateľnosť, spokojnosť so životom, zdravie, životná úroveň atd.**

Dualita a multidimenzionalita kvality života

- dve základné zložky (dimenzie KŽ) – objektívna a subjektívna
- mnohodimenzionálnosť ľudského života – zameranie na jednu, príp. celý komplex oblastí ľudského života (napr. bývanie)

Meranie kvality života

- nezávislý, „latentný“ fenomén, je ťažké ho uchopiť
- meranie je teda aproximáciou (viac alebo menej úspešnou)
- otázka vhodných indikátorov a databáz
- viaceré spôsoby merania
- klasifikácia prístupov
- štrukturálne modely KŽ

Kvalita života a geografia

- význam geografie pre výskum KŽ
- význam výskumu KŽ pre geografiu
- otázka mierky výskumu
- otázka praktického uplatenia poznatkov
- väzba medzi KŽ a aktuálnymi témami, napr. regionálny rozvoj

Koncepcia kvality života – stručný pohľad na vývoj

Kvalita života - vývoj

- fenomén tak starý, ako ľudstvo samotné
- existuje nezávisle od toho, či ho pozorujeme alebo nie (čiastočne latentný charakter)
- počiatky – Gréci – Platón - „čo robí život dobrým“
- neskôr – význam viery, náboženstva - „život po živote“
- dlhodobý (a pretrvávajúci) záujem o kvantitu (dĺžku) života – závislé od kultúrnej, politickej, spoločenskej vyspelosti
- neskôr – dôraz na kvalitu ľudského života

Kvalita života - vývoj

- odborný záujem – viacero názorov na počiatky
- všeobecne – rozvoj ekon. (finančných) ukazovateľov
- zlyhávali pri interpretácii ľudských pocitov šťastia, spokojnosti, komplexnosti života
- nástup a rozvoj sociologických a psychologických ukazovateľov

Kvalita života - vývoj

- začiatky odborného záujmu – 2 skupiny názorov
- 30. roky 20. st. - Komisia pre sociálne trendy – William Ogburn – **Súčasné sociálne trendy v USA (1933)**
- 60. roky 20. st. - tzv. hnutie sociálnych indikátorov
- hľadanie odpovede na otázku, či sú ľudia bohatší, šťastnejší, spokojnejší ako predtým
- tzv. výskum sociálnej zmeny a celkového blahobytu - KŽ

Kvalita života - vývoj

- 80. roky 20. st. - rozvoj environmentálnych indikátorov a ich zaradenie do koncepcie KŽ (prepojenie s rozvojom myšlienok TUR)
- začiatok 21. storočia sa nesie v znamení kvality života
- Hancock (2000) – dôležité je poznanie, že ROZVOJ nemusí znamenať len ekonomický rozvoj, ale i (trvalo udržateľný) sociálny, ľudský, environmentálny rozvoj
- kvalita života sa stáva (relatívne) dôležitejšou ako kvantita

Literatúra

- množstvo zdrojov „nepriamo“ riešiacich KŽ
- regionálne rozdiely, faktorové ekológie miest, migrácia, demografické zmeny atd.
- explicitné zameranie – menej časté
- nízka vedecká relevancia (???) vs. popularita pojmu

Vďaka za pozornosť!